

Ekosetkání na Desítce – Jak na změnu klimatu ve městě

Datum, čas: 26. 3. 2024 od 17:30 do 20 hodin

Místo: Konferenční centrum GreenPoint, Dvoulletky 529/42, Praha 10

Přítomni:

Zástupci ÚMČ Praha 10

Bc. Martin Pecánek, vedoucí odboru životního prostředí

Ing. Roman Kaštovský, vedoucí referátu čistoty, odbor životního prostředí

Bc. Milan Válek, koordinátor místní Agendy 21 a programu Zdravé město, oddělení strategického rozvoje a participace, Kancelář tajemníka

Mgr. Šimona Huitric, oddělení strategického rozvoje a participace, Kancelář tajemníka

Jana Martínková, oddělení strategického rozvoje a participace, Kancelář tajemníka

Zástupci MČ Praha 10:

Ing. Milan Maršálek, radní pro oblast životního prostředí a udržitelnost

Hosté: dle prezenční listiny

Cíl setkání:

Poděkovat všem organizacím za jejich aktivity na Desítce, představit činnosti vybraných spolků a aktivity MČ P10 v ekologické oblasti a k tématu změny klimatu ve městě. Informovat o průběhu aktualizace strategického plánu udržitelného rozvoje MČ P10, sdílet příklady dobré praxe mezi účastníky ze sousedských spolků, komunitních zahrad, z pražské svozové firmy či Ministerstva životního prostředí ČR.

Program:

1. Úvodní slovo
2. Aktuality z MČ Praha 10
3. Mgr. Jana Burianová, Ministerstvo ŽP: Představení programu na podporu nestátních neziskových organizací
4. Ing. Lenka Skoupá, Toulcův dvůr: Hospodaření s dešťovou vodou na Toulcově dvoře jako příklad dobré praxe
5. Tomáš Hodek, Dita Laštovičková, Ekodomov: Představení připravované aplikace Mitigační kalkulačka, Carbon Collect a Carbon Overseer a jejich možnosti pro podporu budování komunity, přínosů péči o půdu a péči o klima
6. Plánované aktivity ze strany účastníků setkání v roce v roce 2024
7. Inspirace, náměty, neformální diskuse

1. Úvod

Na začátku přivítal přítomné hlavní organizátor akce, Roman Kaštovský a zmínil, že se jedná o třetí setkání tohoto druhu. Vyjádřil zájem a připravenost městské části k pravidelnému pořádání podobných setkání.

Roman Kaštovský následně uvedl přehled eko aktivit plánovaných v roce 2024 – Uklidíme Prahu 10, Reuse den v červnu a září podporovaný ze strany Magistrátu hl. m. P., Swap pro zaměstnance úřadu a osvětové aktivity odboru životního prostředí během akcí různých desítkových spolků.

2. Aktuality z MČ Praha 10

Milan Maršálek přivítal účastníky setkání a poděkoval za činnost jejich organizací.

Zmínil, že letošním tématem setkání je „Změna klimatu ve městě“. Mezi konkrétní aktivity MČ P10 k tomuto tématu patří především stovky vysázených stromů ročně, již téměř 20-ti letá tradice sázení Stromů za narozené děti, nová aktivita pro zájemce z řad veřejnosti Adoptuj strom. Ve spolupráci s odborníky se připravují k výsadbě květnaté louky složené z původních druhů rostlin. Cílem je mít v každé lokalitě Prahy 10 květnatou louku. Na podporu biodiverzity se pokračuje s umístováním hmyzích hotelů a upravila se pravidla pro sekání trávy. Zároveň se dodavatelské firmy pečující o zeleň metodicky vzdělávají k novým systémům údržby zeleně. Mimo to má MČ P10 zpracováno 12 projektů a záměrů, které podala do Zásobníku projektů a záměrů Implementačního plánu Strategie hlavního města Prahy na změnu klimatu. Městská část se v současné době soustřeďuje na péči o stromy, nově vysazuje stromy jen v rámci náhradní výsadby. Veřejnost má možnost navrhnout významný strom Prahy 10. Byla aktualizována mapa zelené infrastruktury, veřejnost je předem informována o kácení stromů. V plánu je revitalizovat další parkové plochy – jižní část parku na Solidaritě, park Ruth Bondyové, parčík na Malešickém náměstí, ale také oblast kolem Botiče. V současné době se připravují projekty na přizpůsobení vnitrobloků ve majetku P10 na změnu klimatu.

P10 byla oceněna za unikátní způsob ošetření stromů v parku na Solidaritě. <https://praha10.cz/zivot-v-praze-10/aktualne/aktuality-z-mestske-casti/artmid/8652/revitalizace-parku-na-solidarite-zvolena-komunalnim-projektem-roku-2023?articleid=4968>

Martin Pecánek, vedoucí odboru životního prostředí, doporučil ke shlédnutí dokument Zasadme se o stromy. <https://www.csfd.cz/film/1428842-zasadme-se-o-stromy/galerie/>

Milan Válek, koordinátor MA21 a projektu Zdravé město, informoval o záměru aktualizovat v letošním roce Strategický plán udržitelného rozvoje, který má platnost do roku 2030 a určuje směřování P10. Představil harmonogram a nabídl různé formy zapojení spolků a organizací do procesu aktualizace. Ať už účastí v pracovních skupinách, vyplněním dotazníků, účastí na akci Kafe na úřadě nebo hloubkovým rozhovorem s místními aktéry.

3. Program na podporu nestátních neziskových organizací

Jitka Buriánová z oddělení environmentálního vzdělávání a poradenství Ministerstva životního prostředí ČR představila aktuální program na podporu neinvestičních projektů nestátních neziskových organizací.

Program je určený pro NNO v oblasti životního prostředí a udržitelného rozvoje na podporu ochrany přírody a biodiverzity, životního prostředí a vlivů na lidské zdraví, na klima a environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu. Je zaměřen na celou Českou republiku. Administrace podávaných projektů byla zjednodušena, je plně elektronická a v systému Grantys. Část kofinancování je možno kompenzovat dobrovolnickou prací. Výše dotace je od 50 do 300 tisíc korun. Na webových stránkách je možné najít příklady podpořených projektů. Od roku 2021 probíhá program na specifické vzdělávání pracovníků národních parků a CHKO.

https://www.mzp.cz/cz/program_podpora_projektu_nno

Ivona Kristiánová z Ministerstva životního prostředí ČR doplnila informaci o metodice dekarbonizace ve školách, která je určena pro školy a jejich zřizovatele a je zveřejněná na webových stránkách ministerstva. https://www.mzp.cz/cz/skola_ochrana_klimatu_metodika

Informovala, že se 9. 10. 2024 bude konat v prostorách MPSV seminář ke klimatu.

4. Hospodaření s dešťovou vodou na Toulcově dvoře

Lenka Skoupá z Toulcova dvora představila projekt na hospodaření s dešťovou vodou, který získal v roce 2023 dvě ceny Adaptterra Awards za příkladné hospodaření s dešťovou vodou. První ocenění bylo za nejlepší projekt Prahy, druhé byla Cena Kia – soulad člověka s přírodou.

Myšlenka na zadržování a využívání dešťové vody vznikla už dávno, při založení ekologického centra. Objekt centra je památkově chráněný, proto byl nutný promyšlený a citlivý přístup. Ve spolupráci s MHMP se hledaly vhodné nádrže, které by pojmuly vodu ze střech, zadržely ji a voda byla následně použitelná na závlahu.

Dalším důsledkem proměny klimatu jsou stále častější rychlé přívalové srážky, které způsobovaly erozi ve svahu. Řešení se našlo v podobě kaskád a svedení vody do dešťového jezírka. Nedaleko Toulcova dvora je mokřad a prameniště potoka, v jehož blízkosti byly vytvořeny dvě tůňe, které jsou zvláštním biotopem a zdrojem vody pro zvířata i krajinu. Prameniště je na pozemku soukromého vlastníka a nyní probíhají jednání o směně pozemků. Mokřad je unikátním biotopem, který má obrovský význam pro zadržování vody v krajině. Byla vytvořena odborná publikace na to, jak pracovat s mokřadem, kde se bere zřetel na obhospodařování okolních zemědělských ploch a pravidelné dodávání organické složky do půdy. To vše jsou důležité podmínky pro správné hospodaření s vodou v půdě.

Při provozu se v Toulcově dvoře využívají spořiče vody, dvojí splachování, šetrné spotřebiče a do budoucna uvažují o ekologicky šetrné ubytovací službě. Další ekologicky šetrnou aktivitou je záměr na splachování toalet dešťovou vodou. Projekt na toto téma podá pro zájemce z řad ekologických center v Praze MHMP.

5. Aplikace Mitigační kalkulačka, Carbon Collect a Carbon Overseer

Tomáš Hodek z Ekodomova představil dvacetiletou historii centra, mluvil o základním poslání organizace v podobě posílení komunikace v místní komunitě, vzdělávání dětí a dospělých a specializaci na kompostování a šetrné využívání půdy. Provozují lesní mateřskou školu Šárynka, kroužek Malý průzkumník přírody, ekovýchovu pro školy, kampaň Kompostuj.cz, Digitální kompost, e-shop a další aktivity.

Projekt Carboon overseer se zaměřuje na péči o půdu. Spolupracují na něm odborné organizace. Projekt se snaží řešit úbytek organické hmoty, snižování schopnosti zadržovat vodu, živiny a zachytávat uhlík do půdy a biomasy. Řešením je dohled na tvorbu a obnovu půdy, na ukládání uhlíku zpět do půdy, na dosažení vyššího poměru přírůstku organické hmoty oproti úbytku, a to vše při zachování ekonomické rentability. Nástroj by měl vytvářet motivaci k odpovědnému chování a pozitivnímu ovlivnění klimatických změn, podpořit směr ochrany půdy při zemědělské činnosti, ale i v běžném životě každého jedince. Nyní se testuje aplikace k projektu. Projekt využívá gamifikační prvky a lze si ho předplatit.

Projekt je cílen na všechny věkové skupiny obyvatel.

Mezi hlavní přínosy projektu patří zvýšení CO₂ z atmosféry, zlepšení obsahu organického uhlíku v půdě, zvýšení schopnosti půdy zadržovat vodu, zvýšení ochrany vodních zdrojů a dostupnosti vody, zvýšení zdraví obyvatel, naplňování strategie k uhlíkové neutralitě v roce 2050, zlepšení kontroly propachtovaných pozemků.

Mezi webové aplikace patří Mitigační kalkulačka, výpočet množství CO₂ uloženého předmětnou činnostmi, a na ní navazující Carbon collet. Ten vykazuje evidenci sbíraného kompostovaného materiálu, který je následně kompostován.

<https://ekodomov.cz/nase-projekty/#overseer>

6. Plánované aktivity ze strany účastníků setkání v roce v roce 2024

- Tomáš Klouček z iniciativy Naše Malešice pozval na Ekofest – festival ekologických organizací v sobotu 20. 4. 2024 v Malešickém parku
- Tomáš Klouček nabídl zdarma zapůjčení vratných kelímků
- David Matějka nabídl možnost další prohlídky Zahrady Pod Rapidem
- ČSOP Botič – Rokytka působící na územní mezi korytem Botiče a Rokytky a v oblasti Trianglu se stará o jezírko, ve spravovaném území má záměr na vybudování vysokorychlostní tratí Správa železnic
- ČSOP Botič – Rokytka vyzvalo ke spolupráci na terénních pracích, pořádají exkurze a promítání
- ČSOP Botič – Rokytka pořádá v sobotu 13. 4. 2024 ve spolupráci s Prahou 15 úklid Trianglu

7. Inspirace, náměty, neformální diskuse

Probíhalo v průběhu celého programu

Na závěr Milan Maršálek a Roman Kaštovský poděkovali všem za účast.

Zapsala: Jana Martínková, oddělení strategického rozvoje a participace, Kancelář tajemníka ÚMČ Praha 10